tionibus: cōgrua ipſis defectib⁹ et erroribus remedia atq; cautele poterūt adhiberi.

Arti. II Numerū: diſtinctionē ⁊ ordinem tractandorū: ꝑ dubij resolutionē prenotans.

Dubiū I Ad ꝑnoticiā tractandorū ꝑmittitur hoc dubiū: Quot et q̄ ad debitā ac ordīatā digniſſimi ſacramenti euchariſtie et miſſe celebratiōe requirāť.

Sol. Cui⁹ ſolutio eſt: Q̄ ſūt nouē generalia: ad q̄ oīa neceſſaria reduci pūt.

I Miniſter ſiue ſacerdos ad celebrandū idoneus.

II Loc⁹ celebrādi cōueniēs.

III Tēpus celebrādi cōgruū.

IIII Materialia ad ornatū vel ꝯgruentiā celebrationis oportuna: vt veſtes: vaſa: ⁊ cetera huiuſmodi.

V Ceremonie ī dicēdis ⁊ agēdis conſuete.

VI Materia ad ꝯſecrandū apta: ſcz panis ⁊ vinum.

VII Forma ꝯſecrationis vtriuſq; debita.

VIII Noticia intētōis ac rōnis eoꝝ que in miſſa dicunť.

IX Intelligentia rationis ⁊ ſignificationis eoꝝ que in miſſa ⁊ circa eā aguncť.

Circa hec: que dubia ac difficultates ſepi⁹ obuient ſacerdotib⁹ miſſas celebraturis aut celebrantib⁹: per IX ſequētia capitula elucidabitur.

Capitulū ſecundū: de dubijs occurrentib⁹ circa miniſtrū ſiue ꝑſonā ad celebrandum idoneam V includens articulos.

Arti. I. Sex dubia reſoluēs circa miniſtrū celebraturū ratiōe ordinis et officij ſui executionis occurrētia.

I Quis ſit miniſter idone⁹ ad celebrandū ⁊ cōficiendū ſiue cōſecrādū corpus et ſanguinē chriſti.

Sol: Solus ſacerdos rite ordinatus.

II Utrū ille qui credit ſe rite eſſe ordinatū ⁊ tñ nō ē rite ordinatus: cōficiat hoc ſacramentū.

Sol: De hoc non habet certitudo: pie tñ credi pōt ꝙ cōficiat ꝟtute eccleſie: ⁊ ꝙ ſumm⁹ ſacerdos ſuppleat defectū: ⁊ ꝙ nō ꝑmittat ꝑiculū īminere eccleſie ⁊ eam decipi.

III Quid agēdū: Si quis poſt inceptā miſſaꝫ habeat cōſcientiā ꝙ nō ſit ſacerdos rite ordinatus.

Sol: Si hoc ꝯtingat ante ꝯſecrationē: tunc dimittat miſſam imꝑfectaꝫ: aut cōſcientiam deponat. Si poſt cōſecrationem: ꝓcedat: ⁊ poſtea ſuperiorē ſuum accedat et caſum ei exponat.

Dubiū IIII Utrū hereticus: ſciſmatic⁹: degradat⁹: infamis: irregularis: excōmunicat⁹: interdict⁹ vel ſuſpēſus: poſſit ꝯficere hoc ſacramētū: ⁊ ordinate celebrare.

Sol: Quilibet iſtorū pōt cōficere: ſed nō debet: q꞉ ꝯficiendo peccat. Et ita nullus ipſorū poteſt ordinate celebrare.

V Quid agendū ſit: ſi quis p⁹ miſſā inceptā recordet ſe eſſe excōicatū: de ꝗ pri⁹ nō habuit mēoriā.

Sol: Si cōtingat hoc ante cōſecrationē tutius eſt vt miſſam deſerat: niſi graue ſcādalū timeat. Si vero poſt ꝯſecrationē: aſſumat ꝓpoſitū hūiliter petendi abſolutionē ⁊ ſatiſfaciendi: ⁊ ꝓcedat in miſſe celebratione.

VI Quid agendū ſi quis poſt miſſam inceptam habeat remorſum de irregularitate.

Sol: Si fiat ante conſecrationeꝫ: tutius eſt ꝙ miſſam deſerat. Si poſt conſecrationē: doleat ⁊ ꝓponat atqꝫ conet facere qđ in ſe eſt: ⁊ ꝓcedat.

Arti. II Reſoluens VI dubia que incidunt circa diſpoſitionē corporis ipſius miniſtri.

I Utrū ſacerdos mutus vel loquela priuat⁹: poſſit

Bygamus etiam si rite sit ordinatus non debet celebrare nisi dispensationem habeat a S. P. aliter quotiens celebrat totiens mortaliter peccat.

cõſecrare ſeu cõficere hoc ſacramentũ.

Sol: Nõ: Oportet enĩ ꝯficientẽ habere facultatẽ mõis ſiue loquele: quã ſi amiſerit poſt ſuſce ordinẽ: cõficere nõ põt: eo ꝙ nõ poteſt ⱱba ſecrationis et alia ꝓferenda vel dicẽda dicer

II Utꝝ habẽs aliquẽ aliũ defectũ in corpore: poſſ miſſam celebrare.

Sol: Si habet aliquẽ defectũ ꝗ reddit eum ĩhabilem aut impotentẽ ad dicendũ vel faciendũ ea ꝗ ad debitã celebrationem exigunt: vtputa ſi careat viſu: vel digitis ꝗbus tractari leuari vel frãgi debet hoſtia. Uel ſi habet aliũ defectũ notabilẽ: qui ſm iudiciũ p̃lati ſui ordinarij generet ſcãdalũ ſi celebret: nõ põt celebrare: ꝗuis poſſit alia que ſunt ſacerdotalis ordinis exercere.

III Utrũ leproſus poſſit celebrare miſſam.

Sol: Si nõ ſit factus impotẽs p corroſionẽ membroꝝ poteſt celebrare in occulto. Coram alijs tamẽ leproſis põt etiã in publico celebrare.

Dubiũ

IIII Utrũ patiens morbũ caducũ: poſſit celebrare.

Sol: Si cadat frequent: vel emittat ſpumã aut vocez confuſam: nõ poteſt. Si vero raro cadat nec emittat ſpumã ꝛc. poteſt: dũmodo habeat coadiutorem ſacerdotem.

V Utrũ patienti fluxum ſanguinis vel ſeminis: liceat celebrare.

Sol: Licet: niſi aliud impedimentũ obſtet. Si quis talẽ fluxũ ſanguinis patiat: vt ſuſcepta in ſtomachum ſtatim per ſeceſſum emittat: celebrare non debet.

VI Utrum pollutus pollutione nocturna: poſſit licite celebrare.

Sol: Pollutio nocturna ꝗuis ſm ſe cõſiderata nõ ſit pctm̃ ex eo ꝙ abſqꝫ vſu liberi arbitrij cõtingit: tñ ratiõe ſue cauſe habet quãdoqꝫ pctm̃ ãnexũ: cuius ẽ effectus vel ſignum. Ideo primo cõſiderãda eſt pollutionis nocturne cauſa. Que

triplex eſſe poteſt. Prima ē extrinſeca ſpũalis ſcʒ demonũ illuſio : que qñqꝫ ꝓuenit ex ꝑcedēti negligentia ꝑparationis ad deuotionē ꝑſertim cũ quis ad dormiendũ accedit: que pōt eſſe peccatũ vel mortale vel veniale. Quandoqꝫ vero ꝓuenit ex ſola nequitia demonũ volentiũ impedire hominem a ſumptione huius ſacramenti.

Secũda cauſa eſt intrinſeca ſpũal'.ſcʒ cogitatio ꝑcedens laſciua: que qñqꝫ eſt ex cōcupiſcentia ⁊ delectatione: vbi ſi aſſit ꝯſenſus: erit pctm̃ mortale. Si autē deſit: erit veniale. Quandoqꝫ autē pōt eſſe ſine omni pctō vt cũ aliquis cauſa lectionis vel diſputationis cogit᷑ de talib⁹ cogitare. Et ſi hoc fiat ſine cōcupiſcentia et delectatione: nō erit cogitatio īmunda: ſed honeſta: ex qua tamen pollutio ſequi poteſt. Tertia cauſa eſt intrinſeca ⁊ corporalis: videlicet ſuꝑfluitas vel debilitas nature : aut ſuperfluitas cibi vel potus : que quandoqꝫ eſt cum peccato vel mortali vel veniali : vt cũ ꝓuenit ex ſuꝑfluitate cibi vel potus. Quãdoqꝫ autē eſt ſine peccato : vt cum ꝓuenit ex infirmitate nature. Si igit᷑ pollutio ex aliqua dictarum cauſarum cōtingat prout eſt cum peccato mortali: non licet polluto celebrare niſi poſt vigintiquattuor horas.

Si vero accidat ex aliqua illaꝝ cauſaꝝ ſ̃m qꝫ eſt ſine pctō vel ſolũ cũ veniali pctō: pōt pollut⁹ licite celebrare. Verũtñ ſi ꝓpt᷑ reuerētiã abſtineat laudandus eſt : niſi neceſſitas vel vitatio ſcãdali vrgeat. Veꝝ qꝛ nō ſꝑ de facili pōt ꝑcipi ex quali cauſa ꝓueniat. Ideo in dubio tuti⁹ eſt abſtinere: niſi vrgēs neceſſitas incũbat: vel deuotio ſpecialis inſtiget: aut alias nulla indiſpoſitio debite reuerētie obuiãs aſſit. Ita ſētiēdũ videt᷑ de pollutione nocturna: ſiue in ſomno ſiue in vigilia finiat᷑. Niſi ꝗs poſt euigilationem habeat cōſenſu deliberato cōplacētiã in delecta

tiōe: et p̄cipue cū appetitu futuri operis: in quo caſu tuti⁹ abſtinet.

Ar.III. Reſoluens.X. dubia emergentia circa habitudinē mē tis ipſius miniſtri celebraturi: quātū ad intentionē: vſum rationis: culpā ꝛ gratiā.

I Utrū ad cōficiendū hoc ſacramentū et celebrandum requirat intentio miniſtri.

Sol. Cū ad pfectionē cuiuſlibet ſacramenti requirat intentio miniſtri: eo ꝙ pfectio illa fit p actū humanū a voluntate procedentē: que p intentionē determinat ꝛ ſpecificat: cōſtat ꝙ maxime ad cōficiendū ꝛ celebrandū hoc excellentiſſimū ſacramētum exigit intentio miniſtri. Unde et quedā glo. ſup Matth. dicit: Quātū ītēdis: tm̄ facis.

II Que debeat eſſe intētio ſacerdotis: ſiue quid debeat intendere ſacerdos cōſecrare volens.

Sol. In omnib⁹ ſacerdos debet intentionē ſuā cōformare intētioni eccleſie: hoc eſt: ꝙ intēdat illud facere qđ eccleſia intendit et facit: cuius ipſe in huiuſmodi ē miniſter. Intēdit aūt eccleſia facere qđ chriſt⁹ fecit. Chriſt⁹ vero tranſſubſtantiauit panē in corpus ſuū ꝛ vinū in ſanguinem per ꝟba cōſecratōis: hoc etiā dꝫ intēdere ſacerdos.

Dubiū

III Qualis intētio circa ꝓlationē verboꝝ conſecrationis neceſſario requiratur: An ſcꝫ ſemp actualis exigatur: vel aliqua alia ſufficiat.

Sol. Intentio actualis nō neceſſario requirit. Intentio autē virtualis ſemp neceſſaria ē. Dicit aūt intētio virtualis: cū quis pri⁹ habuit actualem intentionē cōſecrādi: ꝛ ex illa motus eſt ad cōſecrandū: poſito ꝙ actualiter nō cogitet qn̄ verba cōſecratiōis ꝓfert: virtualiter em̄ manet intentio prima: et hec ſufficit: niſi cōtraria intentio ſubſequat. Uerūtn̄ ſtudioſe curare debet ſacerdos vt etiā actualem intētionē adhibeat: alioquin timēdū eſt ꝙ a peccato non excuſet.

IIII Utrū ſacerdos furioſus: lunatic⁹: vel alia ex cau

ſavſu rationis priuat⁹:poſſit cõficere hoc ſacra/
mentũ et licite celebrare.

Sol. Quia ad cõſecrationẽ hui⁹ ſacramenti requirit̃ intẽtio miniſtri: vt circa reſolutionẽ ꝑmi dubij hui⁹articuli patet:exigit̃ etiã ad celebrationem deuotio ⁊ ſuijpſi⁹ examinatio: vt infra dicetur. Ideo ſi ꝗs ita vſu rationis quacũqꝫ ex cauſa ſit priuat⁹ vt nũqꝫ hec habere poſſit:neqꝫ cõficere põt neqꝫ celebrare. Si vero raro vſu ratiõis pri uet̃ ⁊ illo frequẽter vtat̃: neqꝫ obſtet aliud impedimẽtũ:cõficere quidẽ põt eoipõ ⁊ celebrare: dũmõ habeat coadiutorẽ ſacerdotem.

V Utrũ demoniacus poſſit celebrare.

Sol. Si fuerit ex toto liberat⁹: poteſt celebrare:alias nõ poteſt:qḋ per experiẽtiã ꝓbari põt. Eſt aũt tempus ꝓbationis arbitrariũ iuxta diſcretionẽ ꝑlati: penſatis circũſtantijs ꝑſone vel dignitatis vel alijs huiuſmodi.

Dubiũ VI Utrũ exiſtens in peccato mortali poſſit conficere hoc ſacramentũ:⁊ licite celebrare.

Sol. Cõficere põt:ſed nõ debet:qꝛ cõſecrando peccat mortaliter. Unde ⁊ cũ celebrat: duo pctã mortalia diſtincta cõmittit. Unum:qꝛ indigne cõſecrat. Aliud:quia indigne ſumit.

VII Utꝝ celebraturus teneat̃ eſſe certus ꝙ non ſit in peccato mortali.

Sol. Triplex inuenit̃ certitudo. Quedã ſupernaturalis:que per ſolã diuinã reuelationẽ habet̃: et talis hic nõ requirit̃. Alia eſt naturalis: qua quis ꝑ ſenſũ vel intellectũ euidenter cert⁹ eſt de aliquo:⁊ illa etiã hic nõ eſt neceſſaria. Tertia eſt moralis ſiue ciuilis : ꝗ nec habet̃ ex reuelatione diuina nec ex euidentia rei:ſed ex ꝓbabilib⁹ cõiecturis magis ad vnã partẽ ꝙ̃ ad alterã inclinantib⁹:et ad iſtã tenet̃ celebratur⁹ in ꝓpoſito dubio: vt videlicꝫ poſt diligentẽ et ſufficientem ꝯſcientie diſcuſſionẽ:de qua infra capitulo

vj.arti.j.tractabit̄: cert⁹ ſit modo p̄dicto:ſe nō eſſe in peccato mortali: et hec certitudo hic etiā̄ ſufficit.

VIII Quid ſentiēdū̄ de eo qui licet nō ſit in pctō mortali:tñ ſm cōſciētiā̄ ſcrupuloſam eſtimat ſe eſſe.

Sol. Talis debet vel conſcientiā̄ ſcrupuloſam deponere:vel a celebratiōe abſtinere.

IX Dubiū̄ Quid agēdū̄:Si ſacerdos poſtq̄ȝ vel miſſam incepit vel ad incipiendū̄ eſt p̄paratus: recordet̄ peccati mortalis de quo nō eſt cōfeſſus.

Sol. Debet penitere cū̄ ꝓpoſito ꝯfitēdi et ſatiſfaciendi:et ſi habere poſſit confeſſorē:ſtatim ꝯfiteat̄. Niſi hoc abſq̄ȝ graui ſcandalo fieri nō poſſit.

X Utrū̄ ꝑpetrās pctm̄ luxurie et ſtatim p⁹ hoc penitēs et ꝯfitēs: poſſit licite eodē die celebrare.

Sol. Nō licet:ſed abſtinere debet ad min⁹ per.xxiiij. horas: vt ſupra dictū̄ eſt articulo ij. de polluto pollutione nocturna.

Ar.IIII Reſoluēs VII dubia:q̄ occurrūt circa ieiuniū̄:ſobrietatem et ſomnū̄ miniſtri celebraturi.

Dubiū̄ I Utꝝ ſacerdos nō ieiun⁹:poſſit ꝯficere ⁊ celebrare.

Sol. Duplex eſt ieiuniū̄. Unū̄ ē eccleſie:quo ſcȝ quis vnā̄ cōmeſtionē vni⁹ diei nō tranſgredit̄:et hoc non ſoluit̄ per ſumptionē medicine vel alioꝝ q̄ nō nutriunt:dūmodo ī parua q̄ntitate ſumant̄. Tale ieiunium non ſufficit celebranti. Aliud eſt ieiunium nature: quod eſt p̄uatio cuiuſcū̄q̄ȝ ſuſcepti in ſtomachum:vel viam ad ſtomachum per modum cibi vel potus:ſiue nutriat ſiue nō: vel per ſe vel cum alijs. Suſcepti dicim⁹: a p̄ncipio diei a quo quis dicitur ieiunus: hoc eſt a media nocte. Et tale ieiunium requiritur ad celebrantem. Unde ſi quis non ſit hoc modo ieiunus:q̄uis poſſet conficere et celebrare:tamē non debet qꝛ grauiter peccaret. Et ideo cum quis eſt plures miſſas eodē celebraturus: non debet ſumere ablutionis vinum: niſi in vltima

miſſa: vt ⁊ inferi⁹ circa reſolutionē vltimi dubij arti. v. huius capituli dicet̄.

II Quid agendū ſi q̄s poſt miſſam inceptam recor/detur ſe ieiuniū ſoluiſſe.

Sol. Si recordet̄ ante cōſecrationē: tuti⁹ eſt q̄ ceſſet: niſi graue ſcandalum timeat̄. Si poſt cōſecrationē: ꝓcedat et perficiat: nō obſtante q̄ nō ſit ieiunus: q2 preceptū de perfectione ſacramenti maius eſt: q̄3 preceptū q̄ a ieiunis ſumat̄.

III Utrū transglutiens reliq̄as q̄ poſt comeſtionē in ore remanſerunt: poſſit celebrare.

Sol. Si caſualiter tranſglutiant̄: non impediūt cele/brationē: q2 nō traijciunt̄ per modū cibi vel po/tus ſed ſaliue: cui ꝑmiſcent̄. Si vero ſtudioſe id fiat: abſtinendū eſt.

IIII Quid ſi q̄s gargarizando vel os mūdando par aque aut vini tranſglutiat.

Dubiū Sol. Sicut in dubio p̄cedenti.

V Si quis tarda hora comederit vel biberit et nō dū digeſſerit: vtrū ei liceat celebrare.

Sol. Si ex hoc nō reddat̄ multū indiſpoſit⁹ ad debi/te celebrandū: licet. Si vero ex hoc multū per/turbet̄ et indiſponat̄: tuti⁹ eſt vt abſtineat. Añ dicit glo. circa cano. Nihil. vij. q. j. Si quis etiā ante mediū noctis cōmederit: ⁊ adhuc ſen/tiat eructatiōes quia cib⁹ non eſt digeſt⁹: q̄3 diu ſentiet cibū: abſtinebit a celebratione.

VI Utrū patiēs vomitū vel iam paſſus licite celebra/re poſſit.

Sol. Si q̄s ex infirmitate ſuſtineat illam paſſionem: abſtinere debet q̄uſq3 ſanet̄.

VII Quid ſi per totā noctē nō dormiuerit.

Sol. Sicut in p̄cedenti dubio. Dicit em̄ glo. in. c. Si cōſtiterit: de de accu. de vinolento q̄ in taberna pnoctauit et altera die nulla p̄miſſa dormitione celebrauit: q̄ nō videt̄ ieiun⁹ ſed pranſus cele/braſſe: ꝓpter indigeſtionē. Et glo. circa can. ſa/

cramēta.de cōſe.di.j. Jeiuniū inquit dico cele/
brata digeſtione.

Arti.V Reſoluens V dubia circa celebrationis abſtinentiam
eiuſdemq̄ frequentiā occurrentia.

I Utꝝ liceat ſacerdoti oīno a celebratiōe abſtinere.

Sol. Si ſacerdos p ſententiā eccleſie ſit ordinis exe/
cutione ꝓuatus: vel ex debilitate aut egritudi/
ne fact⁹ ſit impotens vel inept⁹ ad celebrandū:
tunc nō teneť celebrare. Si v̄o nō ſit priuat⁹
poteſtate celebrādi aut alias fact⁹ impotēs vel
ineptus: tunc non licet ei omnino abſtinere: q̄n
ſaltem teneri videať ad celebrādum in p̄cipuis
feſtis: Et maxime in illis diebus in quib⁹ fide/
les cōmunicare cōſueuerunt.

II Utꝝ expediat ſacerdoti vt frequenť celebret.

Sol. Si frequēť ſit ad celebrādū diſpoſit⁹: expedit vt
frequenter celebret. Gratiſſimū em̄ ſacrificiū
illud eſt dn̄o: ⁊ magnas atq̄ inenarrabiles hoc
ſacramentū virtutes habet: Jdeo ꝓutile eſt fre/
quenter celebrare et ſumere: vt fruct⁹ eius ſepi⁹
ac frequenti⁹ percipiatur.

Dubiū

III Utꝝ liceat alicui quotidie celebrare.

Sol. Circa vſum hui⁹ ſacramenti ex parte celebrantꝭ
et ſumentis duo req̄runť. Primū eſt deſideriū
cōiunctiōis ad Chriſtū: quod ſit per amorē. Se
cundū ē reuerentia: que ꝑtinet ad timorē. Pri/
mū iſtoꝝ incitat ad quotidianā huius ſacramē/
ti frequētationē. Secūdū v̄o retrahit. Unde
ſi quis experimentaliť cognouerit ex quotidia/
na celebratōe feruorē amoris augeri ⁊ reuerētiā
nō minui: talis quotidie celebret. Si q̄s antem
ſenſerit per quotidianā frequētationē reueren/
tiam minui et feruorē non multū augeri: ille in/
terdū abſtineat: vt cū maiori reuerentia ⁊ deuo
tione poſtea celebret.

IIII Utꝝ quis ſic diſpoſit⁹ vt laudabiliter poſſit cele/
brare: et poſſit etiā laudabiliť ꝓpter ſacramenti

reuerētiā abſtinere:melius ac laudabili⁹ faciat a celebratione abſtinendo q̄ȝ celebrando.

Sol. In tali caſu:meli⁹: ſalubri⁹ et laudabilius eſt vt celebret q̄ȝ ꝙ abſtineat. Nā ex celebratiōe multos fruct⁹ huius ſacramēti percipere poteſt: vt patet ex reſolutiōe ſecūdi dubij p̄cedentis: q̄b⁹ abſtinendo priuat̄. Celebratio p̄terea ex caritate ꝓcedit: abſtinentia vero ex timore: vt patet ex reſolutione tertij dubij. Caritas autē timori p̄fert̄. Nec validū eſt ꝙ abſtinēs ſe putat poſtea meli⁹ fore diſpoſitū: qꝛ fieri pōt vt min⁹ fiat diſpoſitus. Incertū eſt etiā ſi vnq̄ȝ deinceps ſit celebraturus. Stat etiā ꝙ celebrando aſſequat̄ aliquam gratiam ſpecialē:quam abſtinendo nō cōtingit nec vnq̄ȝ fortaſſis recuperabit.

Dubiū V Utrū liceat alicui pl'es miſſas vno die celebrare.

Sol. In die natiuitatis dn̄ice poteſt quis tres miſſas celebrare: vt habet̄. de ce. miſ. cōſuluiſti. Addunt doctores iiij caſus neceſſitatis :in q̄b⁹ pōt quis duas celebrare. Prim⁹ eſt cū in die feſto occurrit neceſſitas vt p̄t miſſam diei dicat̄ miſſa ꝓ defunctis. Secundus caſus eſt cū neceſſitas infirmoꝝ exigit vt viaticū pro eis cōſecret. Terti⁹ caſus eſt cū ſuperueniunt ꝑegrini:aut occurrūt nuptie celebrationē exigētes. Quartus caſus eſt:cum ꝓpter defectū ſacerdotum vel paupertatē eccleſiaꝝ: vni ſacerdoti plures eccleſie cōmendant̄. Alias nō licet niſi vnicā in die miſſaꝫ celebrare: vt habet̄ de ꝯſe. di. j. Sufficit. Hoc autē cauendū eſt cū quis plures miſſas vult celebrare: ne ablutionem ſumat niſi in vltima: vt ſic ieiun⁹ ꝑmaneat et celebret.

Capitulum tertiū de dubijs circa locum celebrādi occurrētib⁹: duos ꝯtinet articl'os.

Ar. I. Reſoluēs V dubia circa locum celebrandi cōmunē videlicet eccleſiam incidentia.